

Број: 1431

Датум: 12.06.2017. године

АНАЛИЗА РАДА И КОРИШЋЕЊА ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА ЗА 2016. ГОДИНУ

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ НА НИВОУ ПРИМАРНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ БРАНИЧЕВСКОГ ОКРУГА

1.1. Организациона структура

На територији Браничевског округа здравствена заштита становништва се обезбеђује на примарном нивоу организације здравствене службе, односно у домовима здравља, као и на секундарном нивоу, у општим болницама. Примарни ниво, односно први професионални ниво здравствене заштите подразумева заштиту првог контакта, место где се пружа медицинска заштита (дијагноза, лечење и рехабилитација), као и низ активности које се односе на унапређење и очувања здравља и спречавања обољења.

На територији Браничевског округа примарни ниво заштите у 2016. години обезбеђивали су самостални домови здравља: Велико Градиште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће, Петровац, Пожаревац и Огранак Костолац ДЗ Пожаревац.

1.2. Показатељи функционисања примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа

Основни показатељи функционисања примарне здравствене заштите су: покривеност и обезбеђеност популације здравственом заштитом, коршћење примарне здравствене заштите, оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити као и показатељи садржаја рада, квалитета и ефикасности.

1.2.1. Покривеност и обезбеђеност популације

Просечна удаљеност институција примарне здравствене заштите од корисника на територији Браничевског округа креће се око 10 км, док је проценат популације за коју је обезбеђена ПЗЗ одговара укупном броју становника за територију округа (према Процени броја становника РЗС Србије на дан 30.06.2015. године, 174888 становника).

Од укупног броја радника запослених на неодређено време, којих је 1013 на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, на дан 31.12.2016. године, њих 79,96% су здравствени радници и сарадници а 20,04% су административни и технички радници, што није у складу са новим Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама, где је дефинисан удео немедицинских радника у примарној здравственој заштити до 15,0% (табела 1).

Табела 1. Запослени на неодређено време у домовима здравља Браничевског округа на дан 31.12.2016. године*

Дом здравља	ВИСОКА СТРУЧНА СПРЕМА							Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Стом. сестра/техничар	Немед. радници	УКУПНО
	ЛЕКАРИ			Стомато.	Фарм./Биохем.	Здрав. сарад.	УКУПНО					
	Свега	Опште медицине	Спец.									
В. Градиште	24	9	15	3			27	5	41	3	20	96
Голубац	11	3	8	2			13	4	27	2	12	58
Жабари	13	9	4	2	1		16	1	29	2	15	63
Жагубица	18	7	11	1		1	20	9	46	3	16	94
Кучево	19	11	8	2		2	23	3	41	2	20	89
М. Црниће	12	10	2	3			15	1	28	4	13	61
Петровац	27	20	7	6		2	35	6	39	5	22	107
Пожаревац	83	29	54	17		7	107	31	204	18	85	445
Свега	207	98	109	36	1	12	256	60	455	39	203	1013

*(Табела 6. Укупан кадар у здравственим установама ПЗЗ на дан 31.12.2016. године)

Од укупног броја здравствених радника и сарадника (810) који су запослени на неодређено време на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, њих 31,6% су са високом стручном спремом а 68,4% са вишом и средњом стручном спремом (табела 1.).

1.2.2. Коришћење примарне здравствене заштите

Коришћење примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа посматрано је кроз: број прегледа/посета на једног становника/корисника, стопу коришћења и процента од укупне популације која има бар једну посету ПЗЗ годишње.

Посматрајући рад и посете по службама у 2016. години, свих домова здравља Браничевског округа, анализа је показала да:

У оквиру *службе за здравствену заштиту предшколске деце* на нивоу Браничевског округа, у 2016. години, код лекара ван саветовалишта остварено је у просеку 8,3 посете на једно предшколско дете, а у саветовалишту је било 1,3 посете по једном детету док је код осталих медицинских радника било у просеку 1,9 посета по једном детету.

У *служби за здравствену заштиту школске деце* на нивоу Браничевског округа, у 2016. години било је у просеку 5,7 посета код лекара по једном школском детету и 1,1 посета код осталих медицинских радника.

У *служби за здравствену заштиту жена* на нивоу Браничевског округа, у 2016. години било је у просеку 0,41 посета код лекара ван саветовалишта, просечно 9,4 посета лекару у саветовалишту за труднице и 0,1 посета саветовалишту жена генеративног доба (од 15 до 49 година), док је просечан број посета осталим медицинским радницима био 0,23 посете на једну жену.

У *служби опште медицине* на нивоу Браничевског округа, у 2016. години реализовано је код лекара у просеку 4,4 посета по једном одраслом кориснику а код осталих медицинских радника 3,3 посете по једном кориснику.

У служби здравствене заштите радника на нивоу Браничевског округа, у 2016. години остварено је код лекара у просеку 4,3 посете по једном запосленом/кориснику и код осталих медицинских радника 3,1 посета по једном запосленом/кориснику.

У служби стоматолошке здравствене заштите на нивоу Браничевског округа, у току 2016. године било је у просеку 0,50 посете стоматологу по једном становнику/кориснику, реализовано 0,10 пломбирања зуба по једном становнику и извађено је 0,07 зуба на једног корисника, док је протетских радова урађено 7,26 на 1000 одраслих становника.

Табела 2. Посете по службама остварене у оквиру домова здравља Браничевског округа 2016. године

Дом здравља	ПОСЕТЕ											УКУПНО
	зз предшколске деце		зз школске деце		зз жена		зз одраслих		зз радника		Стоматол. зз	
	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	код лекара	Остали мед. радници	Стоматол. ординација	
В. Градиште	9835	2932	13519	1252	4402	1326	75583	96889	0	0	9515	215253
Голубац	3401	868	4557	1295	2477	651	44566	21327	0	0	4756	83898
Жабари	2977	828	4281	647	2539	190	43333	35090	0	0	2259	92144
Жагубица	4762	860	7116	1452	4461	270	54468	38730	0	0	4894	117013
Кучево	5326	729	10313	1670	3630	2474	77595	54697	0	0	3888	160322
М. Црниће	3317	373	4546	500	3104	1375	47187	35656	0	0	6856	102914
Петровац	11773	1931	15445	1928	7875	5494	66043	23826	19319	7140	12215	172989
Пожаревац	48184	8761	51920	9894	18792	5412	138200	89819	107885	80592	43464	602923
СВЕГА	89575	17282	111697	18638	47280	17192	546975	396034	127204	87732	87847	1547456

Стопа коришћења примарне здравствене заштите, посматрана је као збир свих посета службама примарне здравствене заштите (посете лекару, саветовалишту, осталим медицинским радницима и стоматолошкој служби) (табела 2.), у односу на укупан број становника. На основу такве анализе показало се да је на територији Браничевског округа сваки становник у 2016. години, у просеку, имао 8,9 посета службама примарне здравствене заштите на годишњем нивоу.

Процент од укупне популације која има бар једну посету примарној здравственој заштити посматран је као однос између укупног броја свих првих посета (збир куративних и превентивних прегледа) и броја становника. На основу таквог израчунавања показало се да у Браничевском округу у 2016. години посматрани показатељ ($395526 / 174888 * 100$) износи 226,2%.

1.2.3. Оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити

Оптерећеност кадра у примарној здравственој заштити на територији Браничевског округа анализиран је кроз укупан број посета по једном лекару, као и броја становника по једном лекару у примарној здравственој заштити.

Оптерећеност медицинских радника свих домова здравља Браничевског округа по службама у 2016. години приказана је у табели 3.

Табела 3. Оптерећеност медицинских радника примарне здравствене заштите по службама на територији Браничевског округа у 2016.години

Редни број	СЛУЖБА	Посматрани период	Просечан број посета код лекара*	% од дефинисаних мера извршења	Просечан број посета код осталих мед.радника
1.	Здрав. заштита предшколске деце	годишње	4478,8	71,09 (6300)	480,1
		дневно	21,3		2,3
		у једном сату	3,0		0,3
2.	Здрав. заштита школске деце	годишње	4856,4	77,08 (6300)	690,3
		дневно	23,1		3,3
		у једном сату	3,3		0,5
3.	Здрав. заштита жена	годишње	3152,0	50,03 (6300)	614,0
		дневно	15,0		2,9
		у једном сату	2,1		0,4
4.	Опште медицине	годишње	6145,8	83,62 (7350)	2200,2
		дневно	29,3		10,5
		у једном сату	4,2		1,5
5.	Здрав. заштита радника	годишње	7950,3	108,17 (7350)	2193,3
		дневно	37,9		10,4
		у једном сату	5,4		1,5
6.	Стоматолошка здравствена заштита	годишње	2583,7	105,03 (2460)	
		дневно	12,3		
		у једном сату	1,8		

* *Просечан број посета код лекара односи се на посете код лекара укупно, односно збир куративних и превентивних прегледа.*

Према приказаним подацима може се рећи да је оптерећеност здравствених радника на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, пре свега лекара била највећа, као и претходне године, у служби здравствене заштите радника са 7950 прегледа годишње, односно 38 прегледа дневно или 5 прегледа у једном сату. Највећа оптерећеност осталих медицинских радника посматраног округа била је у служби опште медицине са по 2200 посета годишње, односно 11 посета дневно или 2 посете у једном сату.

Према Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Службени гласник РС” број 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012, 119/2012 и 23/2013), којим су

дефинисане мере извршења у примарној здравственој делатности, подаци из Табеле 3. показују да су извршења лекара примарне здравствене заштите на територији Браничевског округа на годишњем нивоу, у већини служби нешто нижа од дефинисаних норми (табела 3.).

Број становника по једном лекару у примарној здравственој заштити посматран је као однос укупног броја становника и броја лекара запослених на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу. На основу тако урађене анализе показало се да у Браничевском округу у просеку на једног лекара запосленог у примарној здравственој заштити долази око 845 становника ($174888/207=845$).

1.2.4. Рад службе лабораторијске дијагностике и хитне медицинске помоћи

У оквиру службе лабораторијске дијагностике домова здравља Браничевског округа који су рад поменуте службе приказали на нивоу ПЗЗ (ДЗ Велико Градиште, ДЗ Голубац, ДЗ Жабари, ДЗ Жагубица, ДЗ Кучево, ДЗ Мало Црниће, ДЗ Пожаревац и Огранак Костолац ДЗ Пожаревац), у 2016. години посматран је укупан број остварених услуга.

Према годишњем извештају о извршењу Плана рада за 2016. годину, службе лабораторијске дијагностике на нивоу примарне здравствене заштите Браничевског округа, оствариле су укупно 1.131.637 услуга (Заједничке опште лабораторијске услуге 120510, Опште хематолошке анализе крви 145978, Хематолошке анализе коагулације у крви, односно плазми 42136, Биохемијске анализе у крви 10976, Биохемијске анализе у серуму 523459, Биохемијске анализе у урину 285647, Биохемијске анализе у фецесу 2696 и Микробиолошке анализе у области паразитологије 235), што представља успешно укупно извршење у односу на планиране вредности (102,75%).

Услуге лабораторијске дијагностике за амбулантне пацијенте ДЗ Петровац су приказане у табели која се односи на ниво секундарне здравствене заштите, заједно са услугама за стационарне пацијенте, јер је ова служба организационо смештена на секундарни ниво.

Остварени обим лабораторијских услуга по осигураном лицу (коришћење) на нивоу округа, без ДЗ Петровац износи 6,97 услуга.

У 2016. години на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, услуге лабораторије користило је укупно 101483 осигураника, што је за 13,1% више у односу на претходну годину.

У оквиру служби Хитне медицинске помоћи на територији Браничевског округа у 2016. години, реализовано је укупно 98483 услуга, од којих су 46440 прегледи лекара (на терену 7338, први прегледи деце ради лечења 7012 и први прегледи одраслих ради лечења 32090) и 52043 дијагностичко терапијских услуга.

У поређењу са претходном годином, у оквиру посматране службе, укупан број остварених лекарских прегледа је већи за 1,09%; а дијагностичко терапијских услуга већи за 5,0%.

На територији Браничевског округа у 2016. години, у оквиру санитетског превоза пређено је укупно 847751 километара (без медицинске пратње 577271 км и са медицинском пратњом 270480 км), што је у поређењу са претходном годином више за 23,66%.

ЗАКЉУЧАК

1. Од укупног броја запослених радника на неодређено време, на нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, на дан 31.12.2016. године, било је 79,96% здравствених радника и сарадника а 20,04% административних и техничких радника, што није у складу са Правилником о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама, којим је дефинисан удео немедицинских радника у примарној здравственој заштити до 15,0%.

2. У Браничевском округу на једног лекара примарне здравствене заштите долази око 845 становника.

3. У току 2016. године у просеку, сваки становник Браничевског округа имао је око 9 посета службама примарне здравствене заштите. Процент лица, од укупне популације, који су имали бар једну посету примарној здравственој заштити у 2016. години за Браничевски округ износи 226,2%.

4. На нивоу примарне здравствене заштите у Браничевском округу, у току 2016. године, највећа оптерећеност лекара била је, као и претходне године, у служби здравствене заштите радника а највећа оптерећеност осталих медицинских радника била је у служби опште медицине.

5. На основу броја извршених лабораторијских услуга, остварени обим услуга по осигураном лицу (коришћење) за ниво Браничевског округа, без ДЗ Петровац, у 2016. години, износи 7 лабораторијских услуга.

6. На основу броја првих прегледа остварених у служби хитне медицинске помоћи на нивоу Браничевског округа у 2016. години ($46440/174888 \cdot 1000 = 265$), може се рећи да је услуге хитне медицинске помоћи користило 265 лица на 1000 становника, што је за 1,92% више у односу на претходну годину.

Аналізу сачинила:
др Цвија Стојановић
специјалиста социјалне медицине

Центар за промоцију здравља,
анализу, планирање, организацију
здравствене заштите, информатику
и биостатистику у здравству

Помоћник директора
Прим. др Сузана Петровић

Завод за јавно здравље Пожаревац
В.Д. Директор
др Ана Јовановић
